

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐๖ ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของเด็กไร้สัญชาติที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

๔.๔ ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

๔.๕ ผลการวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ/การอยู่กับครอบครัว ระดับการศึกษา การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน มีรายละเอียดดังใน ตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๐๖)		
ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๔๓	๔๗.๑
หญิง	๑๖๓	๕๒.๙
รวม	๓๐๖	๑๐๐.๐
อายุ		
๑๒ ปี	๑๔	๕.๒
๑๓ - ๑๕ ปี	๑๑๑	๓๖.๐
๑๖ - ๑๘ ปี	๑๘๑	๕๘.๘
รวม	๓๐๖	๑๐๐.๐
สถานภาพ/การอยู่กับครอบครัว		
อยู่กับบิดา มารดา	๑๐๖	๓๕.๑
อยู่กับ บิดา/มารดา	๙๕	๓๐.๘
มีผู้อุปการะ	๑๙	๖.๒
อยู่กับสถานสงเคราะห์	๗๖	๒๔.๗
อยู่กับวัด	๘	๒.๖
อื่นๆ	๒	๐.๖
รวม	๓๐๖	๑๐๐.๐
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๑๔๔	๔๗.๔
มัธยมศึกษา	๑๐๕	๓๔.๑
อื่นๆ	๕๗	๑๘.๕
รวม	๓๐๖	๑๐๐.๐
การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน		
ไม่เคยเข้าร่วมทำกิจกรรม	๙๕	๓๑.๕
ได้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง	๑๑๔	๓๗.๒
ได้เข้าร่วมกิจกรรมบ่อยครั้ง	๔๕	๑๔.๗
ได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	๕๒	๑๖.๖
รวม	๓๐๖	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙ เพศชาย จำนวน ๑๔๓ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๑๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘ รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุ ๑๓ - ๑๕ ปี จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐ และน้อยที่สุดคือผู้ที่มีอายุ ๑๒ ปี จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒

สถานภาพ/การอยู่กับครอบครัวและชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑ รองลงมาคืออยู่กับบิดา/มารดา จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘ และน้อยที่สุดคืออื่น ๆ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔ รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑ และน้อยที่สุดคือ อื่นๆ จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕

การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเป็นบางครั้ง จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒ รองลงมาคือ ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕ และน้อยที่สุดคือเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนบ่อยครั้ง จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๗

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของเด็กไร้สัญชาติที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของเด็กไร้สัญชาติที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการเรียนรู้ ๒) ด้านสังคม/วัฒนธรรม ๓) ด้านสิทธิมนุษยชน ๔) ด้านการพึ่งพาตนเอง ทั้งหมด ๔ ด้าน แต่ละด้านมี ๕ ข้อ รวม ๒๐ ข้อ แสดงด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวม และรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ – ๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของเด็กไร้สัญชาติที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม

(n=๓๐๖)

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการเรียนรู้	๓.๒๐	๐.๘๒	ปานกลาง
๒. ด้านสังคม/วัฒนธรรม	๓.๑๖	๐.๙๑	ปานกลาง
๓. ด้านสิทธิมนุษยชน	๓.๓๕	๐.๘๐	ปานกลาง
๔. ด้านการพึ่งพาตนเอง	๓.๒๑	๐.๘๕	ปานกลาง
รวม	๓.๒๓	๐.๗๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๓$, S.D. = ๐.๗๗)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านสิทธิมนุษยชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕$, S.D. = ๐.๘๐) รองลงมา คือการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านการพึ่งพาตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๑$, S.D. = ๐.๘๕) และน้อยที่สุด คือการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านสังคม/วัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๖$, S.D. = ๐.๙๑)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของเด็กไร้สัญชาติที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเรียนรู้

(n=๓๐๖)

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ฉันได้รับการศึกษาจากโรงเรียนในชุมชน	๓.๒๕	๑.๐๔	ปานกลาง
๒. ฉันได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจาก กลุ่ม/ชมรมในชุมชน	๓.๒๐	๑.๐๐	ปานกลาง
๓. ฉันได้รับความรู้จากผู้ใหญ่ในชุมชนเรื่อง การประกอบอาชีพ	๓.๑๘	๑.๐๕	ปานกลาง
๔. ฉันได้รับสื่อการเรียนการสอนจาก โรงเรียน และชุมชน	๓.๑๓	๐.๙๖	ปานกลาง
๕. ฉันมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อใน สถาบันการศึกษาในเมือง	๓.๒๔	๐.๙๙	ปานกลาง
รวม	๓.๒๐	๐.๘๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๐$, S.D. = ๐.๘๒)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเรียนรู้ คือได้รับการศึกษาจากโรงเรียนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๒๕$, S.D. = ๑.๐๔) รองลงมา คือมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาในเมือง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๒๔$, S.D. = ๐.๙๙) และได้รับสื่อการเรียนการสอนจากโรงเรียน และชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๑๓$, S.D. = ๐.๙๖)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของเด็กไร้สัญชาติที่มีต่อการพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสังคม/วัฒนธรรม

(n=๓๐๖)

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ฉันได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและศูนย์พักพิงผู้อพยพ	๓.๐๙	๑.๑๒	ปานกลาง
๒. ฉันได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น	๓.๑๐	๐.๙๙	ปานกลาง
๓. ฉันได้รับการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การละเล่นประจำเผ่า	๓.๒๒	๑.๐๘	ปานกลาง
๔. ฉันได้รับการสอนทักษะอาชีพด้านอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ	๓.๑๒	๑.๐๙	ปานกลาง
๕. ฉันมีการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน ช่วยปลูกจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๓.๒๔	๑.๐๙	ปานกลาง
รวม	๓.๑๖	๐.๙๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสังคม/วัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๖$, S.D. = ๐.๙๑)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสังคม/วัฒนธรรม คือมีการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน ช่วยปลูกจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๒๔$, S.D. = ๑.๐๙) รองลงมา คือได้รับการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การละเล่นประจำเผ่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๒๒$, S.D. = ๑.๐๘) และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและศูนย์พักพิงผู้อพยพ มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๐๙$, S.D. = ๑.๑๒)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของเด็กไร้สัญชาติที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสิทธิมนุษยชน

(n=๓๐๖)

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ฉันได้รับสิทธิในการอาศัยอยู่ในถิ่นที่อยู่อาศัย จากภาครัฐ	๓.๓๕	๑.๐๖	ปานกลาง
๒. ฉันได้รับสิทธิหรือโอกาสในการขอสัญชาติ	๓.๒๑	๑.๐๕	ปานกลาง
๓. ฉันได้รับสิทธิในการนับถือศาสนา หรือความเชื่อประจำเผ่าของตน	๓.๓๖	๐.๘๑	ปานกลาง
๔. ฉันได้รับการสิทธิด้านการรักษาพยาบาลจากหน่วยงานของภาครัฐ	๓.๓๗	๐.๙๗	ปานกลาง
๕. ฉันได้รับสิทธิในการศึกษาตามกฎหมายที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศไว้	๓.๔๕	๐.๙๗	ปานกลาง
รวม	๓.๓๕	๐.๘๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสิทธิมนุษยชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕$, S.D. = ๐.๘๐)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสิทธิมนุษยชน คือได้รับสิทธิในการศึกษาตามกฎหมายที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศไว้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๔๕$, S.D. = ๐.๙๗) รองลงมาคือฉันได้รับการสิทธิด้านการรักษาพยาบาลจากหน่วยงานของภาครัฐ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๓๗$, S.D. = ๐.๙๗) และฉันได้รับสิทธิหรือโอกาสในการขอสัญชาติ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๒๑$, S.D. = ๑.๐๕)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของเด็กไร้สัญชาติที่มีต่อการพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพึ่งพาตนเอง

(n=๓๐๖)

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ฉันมีทักษะในการอ่านเขียนภาษาไทย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	๓.๒๖	๑.๐๓	ปานกลาง
๒. ฉันสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ ด้วยตนเอง เช่น การทำความสะอาด ร่างกาย การแต่งตัว	๓.๒๗	๑.๐๖	ปานกลาง
๓. ฉันสามารถช่วยพ่อแม่ในการดูแลสมาชิก คนอื่นๆ ในครอบครัวได้	๓.๒๑	๑.๐๔	ปานกลาง
๔. ฉันสามารถดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง ได้เป็นอย่างดี	๓.๑๙	๑.๐๖	ปานกลาง
๕. ฉันสามารถช่วยคนในครอบครัวทำ กิจวัตรประจำวันได้ เช่น ทำอาหาร หุงข้าว	๓.๑๑	๑.๐๖	ปานกลาง
รวม	๓.๒๑	๐.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา ศักยภาพ การเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพึ่งพาตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๒๑$, S.D. = ๐.๘๕)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบล หนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพึ่งพาตนเอง คือสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ได้ด้วยตนเอง เช่น การทำความสะอาดร่างกาย การแต่งตัว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๒๗$, S.D. = ๑.๐๖) รองลงมา คือ มีทักษะในการอ่านเขียนภาษาไทยและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๒๖$, S.D. = ๑.๐๓) และฉันสามารถช่วยคนในครอบครัวทำกิจวัตรประจำวันได้ เช่น ทำอาหาร หุงข้าว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๑๑$, S.D. = ๑.๐๖)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการเรียนรู้ ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ในประเด็น ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๗ ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเรียนรู้

ลำดับที่	ปัญหา และอุปสรรค	จำนวน
๑.	ขาดการสื่อสารระหว่างผู้สอนและตัวเด็ก	๒๐
๒.	ขาดความไม่เข้าใจในเนื้อหาของการเรียนรู้	๑๗
๓.	ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาและเรียนรู้	๑๕
รวม		๕๒

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเรียนรู้ มากที่สุด คือ ขาดการสื่อสารระหว่างผู้สอนและตัวเด็ก จำนวน ๒๐ คน รองลงมา ขาดความไม่เข้าใจในเนื้อหาของการเรียนรู้ จำนวน ๑๗ คน และน้อยที่สุด ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาและเรียนรู้ จำนวน ๑๕ คน

ตารางที่ ๔.๘ ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสังคม/วัฒนธรรม

ลำดับที่	ปัญหา และอุปสรรค	จำนวน
๑.	ขาดการส่งเสริมเรียนรู้ในด้านศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น	๓๐
๒.	ขาดความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนของตนเอง	๒๑
๓.	ขาดความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของชุมชน	๑๙
รวม		๗๐

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสังคม/วัฒนธรรม มากที่สุด คือ ขาดการส่งเสริมเรียนรู้ในด้านศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน ๓๐ คน รองลงมาคือ ขาดความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนของตนเอง จำนวน ๒๑ คน และน้อยที่สุด คือ ขาดความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน ๑๙ คน

ตารางที่ ๔.๙ ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสิทธิมนุษยชน

ลำดับที่	ปัญหา และอุปสรรค	จำนวน
๑.	สิทธิการได้เข้ารักษาพยาบาลมีข้อจำกัด	๓๐
๒.	ถูกจำกัดสิทธิในการเข้ารับการศึษาต่อ	๒๘
๓.	การถูกล่วงละเมิดทางเพศ/การถูกทำร้ายร่างกาย และจิตใจ	๓
รวม		๕๙

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสิทธิมนุษยชน มากที่สุด คือ สิทธิการได้เข้ารักษาพยาบาลมีข้อจำกัด จำนวน ๓๐ คน รองลงมาคือ ถูกจำกัดสิทธิในการเข้ารับการศึษาต่อ จำนวน ๒๘ คน และน้อยที่สุด คือ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ/การถูกทำร้ายร่างกาย และจิตใจ จำนวน ๓ คน

ตารางที่ ๔.๑๐ ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพึ่งพาตนเอง

ลำดับที่	ปัญหา และอุปสรรค	จำนวน
๑.	ขาดความสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์	๑๐
๒.	ขาดความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาที่ดีกับบุคคลภายนอก	๓๐
๓.	ขาดความสามารถดูแลสุขอนามัยของตนเองได้อย่างถูกต้องตามหลักสุขอนามัยที่ดี	๒๕
รวม		๖๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ปัญหา และอุปสรรคของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพึ่งพาตนเอง มากที่สุด คือ ขาดความสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์ จำนวน ๑๐ คน รองลงมาคือ ขาดความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาที่ดีกับบุคคลภายนอก จำนวน ๓๐ คน และน้อยที่สุด คือ ขาดความสามารถดูแลสุขอนามัยของตนเองได้อย่างถูกต้องตามหลักสุขอนามัยที่ดี จำนวน ๒๕ คน

๔.๔ ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ๔ ข้อ ดังนี้

๑. การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเรียนรู้ เป็นอย่างไร

๒. การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสังคม/วัฒนธรรม เป็นอย่างไร

๓. การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสิทธิมนุษยชน เป็นอย่างไร

๔. การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพึ่งพาตนเอง เป็นอย่างไร

๕. ปัญหา อุปสรรค ของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีอะไรบ้าง

๑) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการเรียนรู้ จะเห็นว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้รับการศึกษาในภาคบังคับของรัฐบาล ที่มีสถานศึกษารองรับทั้งโรงเรียนอนุบาล มัธยมศึกษา อีกทั้งยังมีมูลนิธิคอยดูแลปรับสภาพความเป็นอยู่^๑ แต่ด้วยเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นมีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ ซึ่งมีการจำกัดทางด้านสิทธิ จึงทำให้มีการแบ่งชนชั้นของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และการที่จะได้รับการศึกษานั้น มีความแตกต่างกัน^๒ ทั้งในด้านการสื่อสารที่ต้องมีการปรับพื้นฐานทางด้านภาษา เพื่อที่จะใช้สื่อการเรียนรู้ และเป็นตัวแปรในการจัดศึกษาให้แก่เด็กไร้สัญชาติ^๓ อีกทั้งยังต้องได้รับการรับรองจากผู้ใหญ่บ้านกำนันของชุมชน เพื่อได้รับการยอมรับสิทธิในการเข้ารับการศึกษาศึกษาในสถานศึกษาของรัฐบาล และการที่จะได้รับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของเด็กเหล่านี้จะถูกจำกัด^๔ โดยต้องมีกาขออนุญาตขออนอกพื้นที่ซึ่งมีความซับซ้อนในขั้นตอนการขออนุญาต^๕ และในการที่ไปศึกษาต่อนั้นก็อาจยังไม่ได้รับการยอมรับจากบางสถาบันการศึกษา^๖ เพราะเด็กเหล่านี้ยังไม่ได้ตรวจสอบการ

^๑สัมภาษณ์ นางสาวศรัณย์พร ทวีมงคลชัย, เจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็กมูลนิธิบ้านเด็กป่า, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๒สัมภาษณ์ วิภารัต โสภกิจจุสมัย, ครูโรงเรียนบ้านเด็กป่า, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๓สัมภาษณ์ นางคันสนีย์ ไกรฤกษ์, ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเด็กป่า, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๔สัมภาษณ์ นายพุทธชาย หลวงวิเศษ, กำนันตำบลหนองลู อำเภอสังขละ จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๕สัมภาษณ์ นายชนะพันธ์ รวิโชติภักคินันท์, หัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๖สัมภาษณ์ นายภูวพล รัศมีฤกษ์เศรษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

ได้มาซึ่งสัญชาติไทยอย่างชัดเจน^๗ แต่ก็มีเด็กบางกลุ่มซึ่งที่สูญเสียโอกาสในด้านการพัฒนาด้านการเรียนรู้อันมาจากสาเหตุการพลัดถิ่นซึ่งจะไม่ได้รับรองการเป็นบุคคลในพื้นที่^๘ การโยกย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครอง ความแตกต่างของอายุที่มีความแตกต่างกันมาก ของเด็กที่เข้ามาศึกษาตามเกณฑ์และเด็กที่เข้ารับการศึกษาล้างเกณฑ์ จึงทำให้เกิดปัญหาด้านการปรับตัวของเด็กที่เข้ารับการศึกษาล้างเกณฑ์^๙

๒) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสังคม/วัฒนธรรม จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเด็กไร้สัญชาติด้านวัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลหนองลู นั้นเด็กไร้สัญชาติหรือเด็กผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือเด็กชายขอบร้อยละ ๙๐ นับถือศาสนาพุทธในอีก ๑๐% นั้นจะแบ่งเป็นคริสต์และอิสลามและนับ ถิ่นผี ซึ่งวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ส่วนมากแล้วจะกลมกลืนไปตามศาสนาพุทธ หรือศาสนาที่ตนนับถือ^{๑๐} แต่ส่วนมากเด็กพวกนี้ได้รับมา จากผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็น งานประเพณีผูกข้อมือเดือนเก้า งานประเพณีพาดข้าวบ้านเวียงคุด^{๑๑} หรือในอีกหลายหลายประเพณีเด็กเหล่านี้ก็นับมักจะรับมาและสืบทอดปฏิบัติต่อไป^{๑๒} โดยยังคงยึดถือตามแบบปฏิบัติของบรรพบุรุษได้อย่างดีเยี่ยม^{๑๓} เพราะการปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็กโดยผ่านการขับเคลื่อนของผู้นำชุมชน^{๑๔} ผ่านโครงการต่างๆเช่น การเรียนรู้ภาษาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ ศิลปะการรำรำประจำท้องถิ่น^{๑๕}

๓) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสิทธิมนุษยชน จะเห็นได้ว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นมีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ อาทิเช่น ชาวไทย ชาวมอญ ชาวลาว ชาวโลอิงยา และชาวกะเหรี่ยงได้ตั้งรกรากอยู่ในพื้นที่มาเป็นเวลายาวนาน ก่อเกิดเป็นชุมชนน้อยใหญ่^{๑๖} มีการสังสรรค์วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ สืบทอดต่อกันมาและขณะเดียวกัน ยังมีผู้คนจำนวนมากที่ถูกละเมิดสิทธิหรือ "ไม่ได้รับสิทธิ" โดยเฉพาะสิทธิในความเป็นประชาชนพลเมืองของประเทศที่ตนพำนักอาศัย^{๑๗}

^๗สัมภาษณ์ นายสมสิทธิ์ นิลเพ็ง, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๘สัมภาษณ์ แม่ชีพิมพ์ใจ มณีรัตน์, เจ้าสำนักแม่ชีไทยญาณพิมพ์ศึกษาญ์, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๙สัมภาษณ์ พระมหาพินิจ อินทปญโญ, ผู้อุปถัมภ์สำนักแม่ชีไทยญาณพิมพ์ศึกษาญ์, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นาย ถนอม แก้วจันทร์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายพุทธชาย หลวงวิเศษ, กำนันตำบลหนองลู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๒}สัมภาษณ์ นายชนะพันธ์ วัชรวิทย์กันท์, หัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓}สัมภาษณ์ แม่ชีพิมพ์ใจ มณีรัตน์, เจ้าสำนักแม่ชีไทยญาณพิมพ์ศึกษาญ์, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๔}สัมภาษณ์ นายภูพล รัชมีฤกษ์เศรษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๕}สัมภาษณ์ นายพุทธชาย หลวงวิเศษ, กำนันตำบลหนองลู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖}สัมภาษณ์ นายภูพล รัชมีฤกษ์เศรษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๗}สัมภาษณ์ นายพุทธชาย หลวงวิเศษ, กำนันตำบล, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

๔) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการพึ่งพาตนเอง จะเห็นได้ว่า เด็กเหล่านั้นเกิดและเติบโตขึ้นมาในสภาพสังคมที่บีบคั้นต้องช่วยเหลือตัวเองมาตั้งแต่เด็ก^{๑๘} จึงทำให้เด็กพวกนี้มีความแข็งแกร่งทางด้านจิตใจ และร่างกาย มีความวิริยะอุตสาหะและแรงผลักดันมากกว่าเด็กเด็กในเมือง^{๑๙} ฉะนั้นในด้านการพึ่งพาตนเองของเด็กเด็กผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือที่เรามักเรียกว่าเด็กชายขอบนั้น จะมีสูงมากเพราะพวกเขานั้นจะต้องพยายามช่วยเหลือตัวเองในทุกๆด้าน^{๒๐} โดยการพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุดสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กเด็กเหล่านั้นส่วนมากแล้วจะอาศัยอยู่ ตามแนวชายแดนซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นแทบจะไม่มี หรือเรียกว่าไม่มีเลยก็ได้ทำให้เด็กเหล่านั้นมีสภาพร่างกายที่แข็งแรงและจิตใจที่เด็ดเดี่ยวสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยแทบจะไม่ต้องพึ่งพาใครมากนักซึ่งเป็นสัญชาตญาณการเอาตัวที่มีอยู่ในตัวเอง ทำให้เด็กๆเหล่านั้นมีแรงผลักดันที่จะพัฒนาตนเอง^{๒๑} ให้มีศักยภาพที่จะนำพาชีวิตของตนไปสู่จุดหมายที่สูงขึ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอนาคตจะกลายเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพที่จะกลับมาพัฒนาบ้านเกิดของตนและมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาต่างๆในพื้นที่ได้อย่างดีเยี่ยมเหตุเพราะเด็กเหล่านั้นจะเข้าใจถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นมากกว่าใครๆ^{๒๒}

๕) ปัญหา อุปสรรค ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จะเห็นได้ว่า เกิดจากสภาพชุมชนที่ตำบลหนองลูไม่ใช่ประชากรไทยโดยต้นกำเนิดจึงมีปัญหาเกิดขึ้นหลายด้านจากการที่ได้ลงพื้นที่สำรวจจึงพบปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายด้านคือ เกิดจากต้นกำเนิดคือครอบครัวที่อพยพเข้ามาในพื้นที่ประเทศไทย ตำบลหนองลู อำเภอสังขละ จังหวัดกาญจนบุรี ยังรอการพิสูจน์สัญชาติ และยังมีประชากรแฝงที่ยังตกราวจะก็จะทำให้เป็นปัญหาที่ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น ภาวะไร้สัญชาติทำให้เด็กและ เยาวชนจำนวนไม่น้อยไม่ได้รับการศึกษาจนจบหลักสูตร ไม่ได้รับวุฒิการศึกษา และเป็น "จุดบอด" ในการเข้าทำงาน แม้ตาม พ.ร.บ.แรงงานต่างด้าวอนุญาตให้เด็กและเยาวชนเข้าทำงานได้ แต่เมื่อเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีบัตรประชาชน การจะเข้าทำงานหรือแม้แต่การเรียน ก็มี "อุปสรรค" เด็กที่เกิดในประเทศไทย จากการไร้สัญชาติของผู้เป็นพ่อ-แม่ ไม่มีใบสำคัญประจำตัวต่างด้าว ถือว่าเป็นบุคคลเข้าเมืองอย่าง "ผิดกฎหมาย" ทำให้เด็กต้องมีความผิดในสิ่งที่ตนเองไม่ได้กระทำ เด็กจำนวนไม่น้อยที่เกิดในประเทศไทย "ไร้สัญชาติ" ไม่มีการแจ้งเกิด ถูกปฏิเสธที่จะให้สิทธิต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่รัฐ จึงทำให้ไม่มีสถานะบุคคลตามกฎหมายอย่างถูกต้อง จึงตกเป็น "คนไร้รัฐ"

จากหน่วยงานของภาครัฐ ชุมชน และหน่วยงานมูลนิธิที่ดูแลเด็กไร้สัญชาติ ที่ได้มีส่วนในการพัฒนาเด็กไร้สัญชาติในพื้นที่ มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมให้เด็กได้มีการศึกษาทั้งในด้านทฤษฎี ในด้าน

^{๑๘}สัมภาษณ์ แม่ชีพิมพ์ใจ มณีรัตน์, เจ้าสำนักแม่ชีไทยญาณพิมพ์ศึกษาญ์, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๙}สัมภาษณ์ พระมหาพินิจ อินทปัญโญ, ผู้อุปถัมภ์สำนักแม่ชีไทยญาณพิมพ์ศึกษาญ์, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐}สัมภาษณ์ นาย ถนอม แก้วจันทร์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑}สัมภาษณ์ แม่ชีพิมพ์ใจ มณีรัตน์, เจ้าสำนักแม่ชีไทยญาณพิมพ์ศึกษาญ์, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๒}สัมภาษณ์ นายสมสิทธิ์ นิลเพ็ง, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้นำมาพัฒนากับชุมชนที่ตนเองได้อยู่อาศัย แต่ก็ยังมีปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและจะได้นำไปเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา มีดังนี้

๑) เด็กที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ทันผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนหรือใน กลุ่มหรือเด็กที่เรียนช้า ไม่ได้รับการบริการจากผู้สอนที่จะเยียวยาแก้ไข โดยที่ผู้สอนอาจไม่ ตระหนักเยียวยาในปัญหาไม่เข้าใจใน ปัญหา ไม่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการแก้ไข หรือผู้บริหาร ไม่ให้ความสำคัญเรื่องนี้^{๒๓}

๒) ในสังคมส่วนใหญ่ เด็กยังถูกมองว่าเป็นผู้ขาดประสบการณ์ ความคิด ยังเด็กไป มีบิดา มารดาเป็น "เจ้าของ" ไม่สามารถคิดเองได้ หรือไม่สามารถ คิดได้ ยังตัด สิ้นใจไม่เป็น ไม่มีความคิดเชิง หากผลและไว้วางใจไม่ได้ ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด ในเชิงหลัก วิชาและความเป็นจริง เพราะการเรียนรู้ที่จะคิดได้นั้น ต้องค่อยๆ ฝึกการคิดไปตามลำดับ และต่อเนื่อง และเด็กมีวุฒิภาวะในระดับของตนที่จะ ตัดสินใจได้ ในระดับของตนเช่นเดียวกัน^{๒๔}

๓) เด็กขาดพัฒนาการรอบด้านอันเป็นผลจากการมีนันทนาการที่ดี ขาด ความเข้าใจเรื่อง สุนทรียภาพ ศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การฝึก กล้ามเนื้อและทักษะเฉพาะ ต่างๆ รวมทั้งการฝึกให้เป็นคนสร้างสรรค์และเป็นคน มีความริเริ่ม^{๒๕}

๔) บริการที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถพิเศษ ความสามารถ เฉพาะทาง หรือ พรสวรรค์ของเด็กมีไม่เพียงพอ โดยที่รัฐยังไม่มียุทธศาสตร์และความมุ่งมั่น ที่ชัดเจนและไม่มีการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อการนี้ พร้อมทั้งยังไม่เห็นความ สำคัญเพียงพอที่จะจัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอ^{๒๖}

๕) เด็กไร้สัญชาติเหล่านี้ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน^{๒๗}

๖) เด็กขาดการพัฒนาการรอบด้านอันเป็นผลจาก ขาดการส่งเสริมที่ดี ขาดความเข้าใจ เรื่องสุนทรียภาพ ศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การฝึก กล้ามเนื้อและทักษะ เฉพาะต่างๆ รวมทั้งการฝึกให้เป็นคนสร้างสรรค์และเป็นคน มีความริเริ่ม^{๒๘}

๗) มีข้อจำกัดในการออกนอกพื้นที่^{๒๙}

๘) รัฐยังไม่สามารถปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน เนื่องจากวิธีการ ปรับปรุงที่แล้วๆ มา มุ่งเน้นไปในปัจจัยอื่นๆ มากกว่ากระบวนการ การเรียนการสอน เช่น การเพิ่ม

^{๒๓}สัมภาษณ์ แม่ชีพิมพ์ใจ มณีรัตน์, เจ้าสำนักแม่ชีไทยญาณพิมพ์ศึกษาญ์, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๔}สัมภาษณ์ พระมหาพินิจ อินทปญโญ, ผู้อุปถัมภ์สำนักแม่ชีไทยญาณพิมพ์ศึกษาญ์, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕}สัมภาษณ์ นางคันสนีย์ ไกรฤกษ์, ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเด็กป่า, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖}สัมภาษณ์ นางสาวศรัณย์พร ทวีมงคลชัย, เจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็กมูลนิธิบ้านเด็กป่า, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗}สัมภาษณ์ นาย ถนอม แก้วจันทร์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘}สัมภาษณ์ วิภารัต โสภกิจจุสมัย, ครูโรงเรียนบ้านเด็กป่า, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๒๙}สัมภาษณ์ นายภูพล รัตมีฤกษ์เศรษฐ์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

ปริญญาของผู้สอน การเพิ่มปริมาณของผู้สอน การจัดให้มี สื่อการสอนโดยไม่มีการอบรมวิธีใช้สื่อการ ปรับปรุงหลักสูตรโดยไม่มีการฝึกอบรมวิธีการ ใช้หลักสูตร การไม่เน้นวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน^{๓๐}

๔) เด็กที่ต้องออกกลางคันจากสถานศึกษา ไม่ได้ได้รับความสนใจจริงจัง หรือมีการติดตาม เด็กเหล่านี้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ความช่วยเหลือ^{๓๑}

๔.๕ ผลการวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

จากการแจกแบบสอบถาม และลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม/วัฒนธรรม ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านการพึ่งพาตนเอง จึงเสนอแนวทางไว้ ดังนี้

๑) แนวทางการเรียนรู้

๑.๑ ควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมศักยภาพให้แก่ครูผู้สอนเพื่อมีความหลากหลายในด้านภาษา

๑.๒ ควรมีการกำหนดแนวทางการปรับเปลี่ยนสื่อการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเข้าใจได้ง่ายในเด็กไร้สัญชาติ

๑.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางในด้านการเปิดโอกาสทางด้านการศึกษา และสิทธิทางการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกับเด็กทั่วไป

๒) แนวทางด้านสังคม/วัฒนธรรม

๒.๑ ควรมีการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนโครงการชุมชน โดยการนำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นให้กับเยาวชน

๒.๒ ควรมีการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต ให้มีความเข้าใจในสังคมปัจจุบัน และส่งเสริมให้ครอบครัวได้มีจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน

๒.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางการปลูกฝังเด็กไร้สัญชาติในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

๓) แนวทางด้านสิทธิมนุษยชน

๓.๑ ควรมีการกำหนดแนวทางในด้านสิทธิการอาศัยในประเทศไทย และสิทธิในการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้แก่เด็กไร้สัญชาติ

๓.๒ ควรมีการกำหนดแนวทางคุ้มครองการไม่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ/การถูกทำร้ายร่างกาย และจิตใจ จากบุคคลที่มีอิทธิพลในชุมชน

^{๓๐}สัมภาษณ์ นายพุทธชาย หลวงวิเศษ, กำนันตำบลหนองลู, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑}สัมภาษณ์ นายชนะพันธ์ รัชชิตกัณนัท, หัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘.

๓.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการเข้าถึงบริการอย่าง เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคมโดยไม่มีการละเมิดและถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

๔) แนวทางการพึ่งพาตนเอง

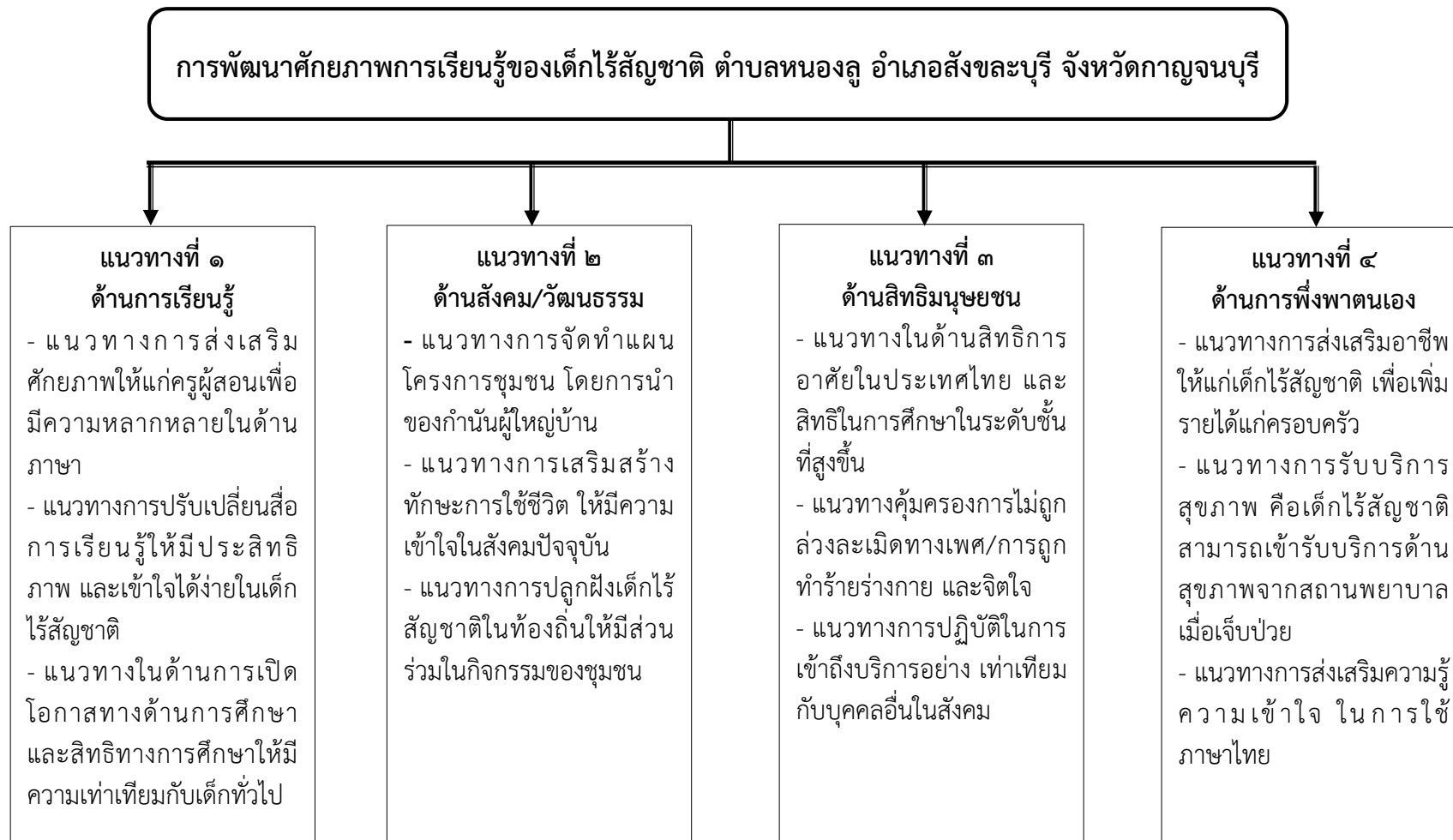
๔.๑ ควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่เด็กไร้สัญชาติ เพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวของเด็ก

๔.๒ ควรมีการกำหนดแนวทางการรับบริการสุขภาพ คือเด็กไร้สัญชาติสามารถเข้ารับบริการด้านสุขภาพจากสถานพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

๔.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ภาษาไทยให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรค ของเด็กไร้สัญชาติ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งนำไปสู่องค์ความรู้ในการเสนอแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาศักยภาพเด็กไร้สัญชาติยิ่งขึ้น โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี นั้น ถ้าจะให้เด็กไร้สัญชาติในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีศักยภาพเพิ่มขึ้นจึงควร พัฒนาตามแนวทาง ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ เพราะจากสภาพชุมชนที่ตำบลหนองลู ไม่ใช่ประชากรไทยโดยต้นกำเนิด จึงมีปัญหาเกิดขึ้นหลายด้านจากการที่ได้ลงพื้นที่สำรวจจึงพบปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายด้านคือ เกิดจากต้นกำเนิดคือครอบครัวที่อพยพเข้ามาในพื้นที่ประเทศไทย ตำบลหนองลู อำเภอสังขละ จังหวัดกาญจนบุรี ยังรอการพิสูจน์สัญชาติ และยังมีประชากรแฝงที่ยังตกรสำรวจก็จะทำให้เป็นปัญหาที่ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น ภาวะไร้สัญชาติทำให้เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยไม่ได้รับการศึกษาจนจบหลักสูตร ไม่ได้รับวุฒิการศึกษา และเป็น "จุดบอด" ในการเข้าทำงาน แม้ตาม พ.ร.บ.แรงงานต่างด้าว อนุญาตให้เด็กและเยาวชนเข้าทำงานได้ แต่เมื่อเด็กไร้สัญชาติ ไม่มีบัตรประชาชน การจะเข้าทำงาน หรือแม้แต่การเรียน ก็มี "อุปสรรค" เด็กที่เกิดในประเทศไทย จากการไร้สัญชาติของผู้เป็น พ่อ-แม่ ไม่มีใบสำคัญประจำตัวต่างด้าว ถือว่าเป็นบุคคลเข้าเมืองอย่าง "ผิดกฎหมาย" ทำให้เด็กต้องมีความผิดในสิ่งที่ตนเองไม่ได้กระทำ เด็กจำนวนไม่น้อยที่เกิดในประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สรุปองค์ความรู้ไว้ ดังนี้

๑. แนวทางการเรียนรู้

๑.๑ ควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมศักยภาพให้แก่ครูผู้สอนเพื่อมีความหลากหลายในด้านภาษา

๑.๒ ควรมีการกำหนดแนวทางการปรับเปลี่ยนสื่อการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเข้าใจได้ง่ายในเด็กไร้สัญชาติ

๑.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางในด้านการเปิดโอกาสทางด้านการศึกษา และสิทธิทางการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกับเด็กทั่วไป

๒. แนวทางด้านสังคม/วัฒนธรรม

๒.๑ ควรมีการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนโครงการชุมชน โดยการนำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นให้กับเยาวชน

๒.๒ ควรมีการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต ให้มีความเข้าใจในสังคมปัจจุบัน และส่งเสริมให้ครอบครัวได้มีจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน

๒.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางการปลูกฝังเด็กไร้สัญชาติในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

๓. แนวทางด้านสิทธิมนุษยชน

๓.๑ ควรมีการกำหนดแนวทางในด้านสิทธิการอาศัยในประเทศไทย และสิทธิในการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้แก่เด็กไร้สัญชาติ

๓.๒ ควรมีการกำหนดแนวทางคุ้มครองการไม่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ/การถูกทำร้ายร่างกาย และจิตใจ จากบุคคลที่มีอิทธิพลในชุมชน

๓.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการเข้าถึงบริการอย่าง เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคมโดยไม่มีการละเมิดและถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

๔. แนวทางการพึ่งพาตนเอง

๔.๑ ควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่เด็กไร้สัญชาติ เพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวของเด็ก

๔.๒ ควรมีการกำหนดแนวทางการรับบริการสุขภาพ คือเด็กไร้สัญชาติสามารถเข้ารับบริการด้านสุขภาพจากสถานพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

๔.๓ ควรมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ภาษาไทยให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่